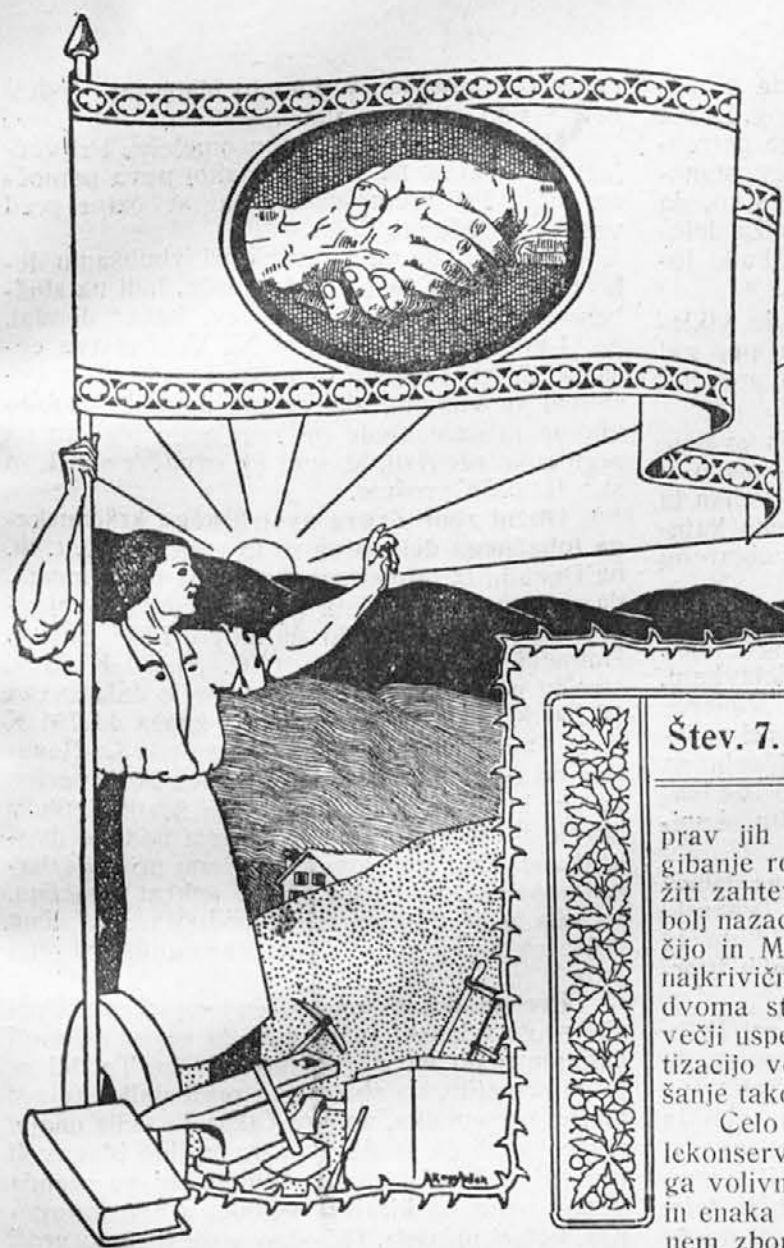
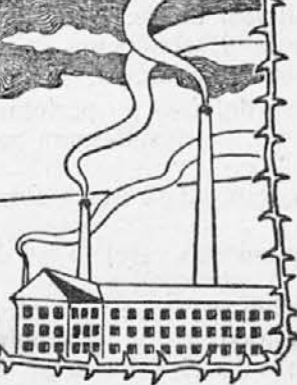

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Na očinina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrtnoletna . . . „ 0.75
Posam. št. „ 0.10

Štev. 7. V LJUBLJANI, dne 17. januarja 1908. Leto III.

V boj!

Apeliramo na zavednost delavstva! Poziv se nam zdi potreben, kajti vedno je nevarnost, da se v kaki politični skupini, v kaki organizaciji, v kaki stranki izločita desno in levo krilo, naj si že bosta drugače edina. Mi pa vidimo, da je ta pojav kvaren. Ni v Nemčiji koristen, na Francoskem je privedel do bankerota, v Avstriji pa je naša naloga premagati ga. Pri nas Slovencih pa še prav posebno. Desnice pri nas ni bilo, čisto sorazmerno z razmerami, kulturnimi pogoji in časovnimi političnimi ter socialnimi zahtevami se je razvila velika demokratiška ljudska stranka. Za konservativstvo, ki gleda vedno odzadaj, se opoteka, ne zaupa v lastno stvar, je pesimistično in zato življenjskemu razvoju nevarno, ni pri nas prostora. Preveč zaupamo v zavednost, dobroto in težnjo po izpopolnitvi, ki ga ima kljub vsem zmotam v sebi človeštvo.

Morda se pojavi tupatam še kak tresljaj, kako gibanje, kako teženje, ki bi hotelo zavirati ta naš razvoj. Delavstvo je tu v prvi vrsti poklicano, da to prepreči. Kaj vidimo zdaj v Prusiji? Delavstvo se je vzdignilo za splošno in enako volivno pravico za deželni zbor, in če-

prav jih je pri tem nekaj izkrevavalo, bo to gibanje rodilo obilni sad. Ako je mogoče sprožiti zahtevo posplošenja volivne pravice v najbolj nazadnjaški deželi v Evropi, ki ima za Turčijo in Meklenburgom najkonservativnejšo in najkrivičnejšo deželno ustavo, potem je brez dvoma stokrat bolj možna in obeta stokrat večji uspeh pri nas, kjer so pogoji za demokratizacijo volivnega reda ugodnejši in se to vprašanje takorekoč samo pomika dalje.

Celo glasilo najvišjih 10.000 v Avstriji, velekonservativni »Vaterland«, ob priliki pruskega volivnega boja poudarja, da, ako je splošna in enaka volivna pravica uveljavljena v državnem zboru, ni nobenega razloga, da bi se ne vpeljala za deželne zbore. Velearistokrat grof Menndorf se je te dni v posebni brošuri zavzel za splošno in enako volivno pravico za deželne zbore. Celo med Poljaki zahteva »Demokratska stranka«, ki ima večino v »Poljskem kolu«, ki je dozdaj veljal za najbolj reakcionaren klub v parlamentu, splošno in enako volivno pravico za deželne zastope.

To vse nas vzpodbuja, da ob dvanajsti uri kličemo: V boj za splošno in enako volivno pravico! S konservativci proč! Kdor se ne ume prilagoditi, naj stopi na stran! Kjer se gre za taka temeljna načela, ne poznamo nobenega odlaganja in teh ali onih potez! Liberalci so opravili. Delavci bodo dali svoj glas le tistemu, ki jamči, da bo delal na to, da se že v tem zasedanju ustvari trdni pogoji za splošno in enako volivno pravico. Nočemo z glavo skozi zid, toda, kar smo zdaj povedali, je najmanjše, kar moremo zahtevati. Vlada se bo tisti hip vdala, ko deželni zbori sami dajo iniciativo za radikalnodemokratiško volivno reformo. Delavstvo mora zdaj pokazati železno voljo in nič pardona.

Bog vidi resnico, a je takoj ne pokaže.

Spisal F. M. Dostojevsky. Preložil Ivo Česnik.

(Konec.)

Od doma ni nihče pisal pisem Aksjonovu in on ni vedel, žive li žena in otroci.

Privedli so nekoč na delo novih kaznjencev. Zvečer so se zbrali vsi stari kaznjenci okrog novih in jih začeli izpraševati, kdo je iz tega mesta ali vasi in zakaj so obsojeni. Aksjonov je sedel na svoji postelji blizu novih kaznjencev in sklonjen poslušal, kar je kdo pripovedoval. Eden izmed novih kaznjencev je bil visok, zdrav starec pri 60. letih, s sivo ostrizeno brado. Pripovedoval je, zakaj so ga prijeli. Pravil je:

»Tako sem prišel sem za prazen nič, bratci. Vozniku sem odvezal konja od sani. Prijeli so me in rekli: »ukradel«. A jaz: »Hotel sem hitreje priti do cilja, zato sem odvezal konja. In voznik je moj prijatelj. V redu pravim?« Ne, ti si tat, pravijo. A tega ne vedo, kaj in kje sem kradel. Imel sem na duši pregrehe; že davno bi moral tu delati pokoro, pa mi niso mogli dokazati, a zdaj me niso pripeljali sem po postavi. Prav-

zaprav sem bil že v Sibiriji, a nisem dolgo gostoval.

»A od kje si?« je vprašal nekdo izmed kaznjencev.

»I, mi smo iz mesta Vladimira, tamošnji meščani. Zovejo me Makara, a častijo s Semjonovičem.

Aksjonov je vzdignil glavo in vprašal: »Ali nisi morebiti kaj slišal, Semjonovič, v mestu Vladimiru o trgovcih Aksjonovih? Ali še žive?«

»Kako bi ne slišal! Bogati trgovci so, čeprav je oče v Sibiriji. Menda je ta tudi tak, ko mi grešniki. A zakaj si ti tu, očka?«

Aksjonov ni rad govoril o svoji nesreči; vzdihnil je in rekel:

»Za svoje grehe se pokorim 26 let pri prisilnem delu.

Makar Semjonovič je rekel:

»A za kake grehe pa?«

Aksjonov je odgovoril: »Sem že zaslužil to, in ni hotel več pripovedovati; drugi jetniki so povedali novincu, kako je prišel Aksjonov v Sibirijo. Pripovedovali so, kako je nekdo na poti ubil trgovca in podtaknil Aksjonovu nož in kako so ga po nedolžnem obsodili.

Ko je to slišal Makar Semjonovič, je pogledal Aksjonova, plosnil z rokami po kolenih in rekel:

Za tobačno delavstvo.

Delo naše organizacije. Na štirih sestankih našega ljubljanskega tobačnega delavstva se je sklenilo, da se predloži današnjemu shodu naše tobačne organizacije sledeča resolucija:

Glede na zadnje izboljšanje delavskih plač, kakor tudi glede na odgovor na spomenico delavstvu c. kr. tobačnih tvornic po c. kr. glavnem ravnateljstvu tobačnih tvornic ad G. D. št. 29.115 ex 1907, je sklenilo ljubljansko tobačno delavstvo, organizirano v »Podpornem društvu delavstva c. kr. tobačne tvornice« v Ljubljani in krajevna skupina ljubljanskega avstrijskega krščanskega tobačnega delavstva, da vloži pristojnim oblastim sledečo

prošnjo.

I.

Zadnje izboljšanje plač ni zadovoljilo tobačnega delavstva. V primeri s sedanjo vedno večjo draginjo je prenizko. Sorazmerno z vedno večjo draginjo je od leta 1899. do leta 1908. za izboljšanje plač tobačnemu delavstvu vporabljen vsota 7.5 milijonov kron nizka, ker pride na vsako leto le povprečno 750.000 kron. Malo letno izboljšanje posamezniku ne pomaga veliko. Neti le nezadovoljnost. Nujno je potrebno, da se urede plače tobačnemu delavstvu tako, kakor to zahteva naš moderni čas. Zato prosimo:

a) Po enoletnem provizoričnem službovanju naj se vse tobačno delavstvo nastavi trajno s stalno tedensko plačo, ki ne sme biti manjša, kakor jo bo ob času uvedbe imel dotični delavec, oziroma delavka. S to regulacijo je v zvezi odprava sedanjega kontraktnega dela, ki ni v nikakem soglasju več z zahtevami naše moderne socialne dobe. Pri uvedbi trajne tedenske plače bi se seveda moralo določiti minimalno delo v taki višini, da jo lahko izdelava vsak delavec, oziroma delavka.

»Čudno, čudno! Postaral si se, očka!«

Začeli so ga izpraševati, zakaj se je začudil in kje je videl Aksjonova, a Makar Semjonov ni odgovoril. Rekel je samo: »Čudno, otroci, kje se snidemo!«

In radi teh besedi je prišlo Aksjonovu na misel, da vé morebiti ta človek, kdo je ubil trgovca. Rekel je:

»Ali si slišal, Semjonovič, že prej o tem, ali si me videl že prej?«

»Kako bi ne slišal! Svet je poln govoric. Da, davno se je že to zgodilo: kar sem slišal, sem pozabil,« je odgovoril Makar Semjonov.

»Morebiti si čul, kdo je ubil trgovca?«

Makar Semjonov se je zasmel in rekel: »Razume se, da ga je ubil človek, pri katerem so našli nožič v torbi, saj si jo imel pri glavi? Gotovo bi slišal.

Ko je Aksjonov slišal te besede, mu je prišlo na misel, da je ravno ta človek ubil trgovca. Vstal je in šel proč. Vso noč ni mogel Aksjonov zaspati. Težko mu je bilo v srcu in začele so mu prihajati podobe pred oči: prikazala se mu je žena — taka, kakoršna je bila, ko ga je odslavljal poslednjič na letni semenj. In tako je videl, kot bi bila živa, in je videl njen obraz in oči in je slišal, kako mu je govorila in se smejala. Potem so se mu pokazali otroci — taki, kakoršni so bili takrat — mali, jeden v kožuščku,

b) Stopnjevale naj se redno izboljšavajo plače po službenih letih in sicer naj napreduje v plači vsak delavec in delavka po treh letih.

II.

Ob zadnji ureditvi penzij tobačnemu delavstvu se je naglašalo, da je ta regulacija začasna. Prosimo, da se naj provizije tobačnemu delavstvu nujno definitivno uredi. Definitivna ureditev provizij (pokojin) tobačnemu delavstvu naj se izvede po sledečih načelih:

a) Pokojnine naj se določijo po petletnem službovanju z 20 odstotki, po desetletnem pa s 40 odstotki temeljne plače.

b) Vsako nadaljnje leto naj se zviša pokojnina za 2 odstotka.

c) V penzijo naj se splošno vštejejo pri delavcih vojaška leta.

d) Primerne pokojnine naj dobe tudi vdove in sirote tobačnega delavstva, v ozirapolnih slučajih tudi stariši in vdovci tobačnega delavstva.

e) Odpravita naj se, dokler se ne izvede naprošena reforma, zadnji dve penzijski kategoriji.

Taka regulacija plač in provizij je nujno potrebna. Tobakemu erarju bi ne nakladala neznosnih bremen. Za regulacijo dobi tobačni erar lahko sredstev pri svojih dohodkih. Zvišajo naj se primerno cene dražjim tobačnim izdelkom, tako, da ne bodo prizadeti ubožnejši ljudski sloji. Po uvedbi raznih strojev se je itak fabrikacija pocenila.

III.

Delavstvo ponovno prosi, da naj dobi znižane vožne cene po železnicah.

IV.

Ponavljamo svojo prošnjo, da naj dobi delavstvo premog po režijskih cenah. Če to dobe železničarji, delavstvo po tvornicah zasebnih podjetnikov, naj se ne loči c. kr. tobačno delavstvo.

V.

Zdravila imej delavstvo pravico dobivati po prosti izvolitvi lekarne.

VI.

Glede na tvorniško kuhinjo ponovno prosimo, da se naj uredi tako, da se bo dobila v njej tudi prikuha.

VII.

Delavstvo prosi, da naj se odškoduje za praznike kakor tudi za štiri v letu običajne proste popoldneve kakor tudi glede na prosti čas ob rojstnem dnevu in ob godu Njegovega Veličanstva. Ob navedenih dneh naj se mu izplača polna plača.

VIII.

Sobotno prosto popoldne delavstvo želi. Z vso odločnostjo pa odklanja, da bi moralo za prosto sobotno popoldne dalje časa delati ob drugih dneh.

IX.

Predno se uvede trajna in pravična regulacija plač, kakor jo prosimo v točki I., smo pa prisiljeni, da že z ozirom na vedno večjo draginjo prosimo za ponovno izboljšanje plač. S se-

drugi na materinih grudih. In spomni se nase, kakšen je bil takrat — vesel, mlad, spomnil se je, kako je sedel na verandi, kjer so ga prijeli in je igral na kitaro in kako mu je bilo tedaj prijetno v duši. In spomnil se je usodnega mesta, kjer so ga pretepli in rablja in ljudi naokoli in verig in kaznjencev in vsega 26-letnega jetniškega življenja in svoje starosti se je spomnil.

In taka žalost je zavladovala v Aksjonovi duši, da si je hotel pretrgati nit življenja.

»In vse zaradi tega zlomka!« je mislil Aksjonov.

In taka jeza ga je popadla na Makara Semjonova, da se je hotel maščevati, če tudi pogubi samega sebe. Vso noč je šepetal molitve, a ni se mogel umiriti. Čez dan ni šel k Makaru Semjonovu in ga ni pogledal.

Tako sta minila dva tedna. Po noči ni mogel Aksjonov spati in tako žalostno mu je bilo, da ni vedel, kam bi se del.

Nekoč je hodil po noči po ječi in zapazil, da se izpod enega ležišča siplje zemlja. Začel je opazovati. Nakrat je skočil Makar Semjonov izpod postelje in prestrašeno pogledal Aksjonova. Aksjonov je hotel iti mimo, da bi ga ne gledal, a Makar ga je zagrabil za roke in mu je pripovedoval, kako je prekopal prehod pod zidovi in kako nosi vsak dan zemljo v golenicah

danjim izboljšanjem ni niti mogoče, da se pokrijejo višji stroški za podraženi premog. Draže se pa trajno in vedno živila ter druge potrebščine, kakor n. pr. perilo, obleka, obutev, stanovanja. Od ust si mora odtrgati delavstvo, da se ne zadolži. Razumno, da se zato zniža deložnost tobačnega delavstva le v škodo tobačni režiji.

Pri izdelovanju smodk so zaostale vikle-ricice nasproti špinarcam. Izdelovalkam pup naj se dovoli višje zboljšanje, da ne bo prevelik razloček med obema kategorijama.

Delavke pri zavijanju smodk in svačice prosijo, naj se premeste v tedensko plačo v kategorijo prejemalk. Odgovornost je velika in zato umestno, da se uvrste v navedeno kategorijo. Maksimum dela naj se zniža v cigaretni skladalnici vsaj na 45.000.

V skladalnici (Verpackung) smodk naj se uredi plače delavkam, ki kolkujejo blago, tako, da ne bo treba delati zanje drugim delavkam. Nadalje se prosi i tu za izboljšanje. Riplerce se upravičeno pritožujejo, ker so bile pri sedanjem izboljšanju prezrte. Pri premeščanju na boljša mesta naj se gleda na to, da se izjednačijo plače, a ne na škodo posameznim skupinam.

Premalo se ozira zadnje leta sem na delavke v tvornici za izdelovanje cigaret. Tedenski zaslužek posamezne delavke znaša 12 do 14 kron, kar je odločno premalo v sedanjih tvorničkih razmerah.

Aufštekarce so dobile izboljšano pri Princesas ligt zgolj 6 vin. tedensko. Razume se, da so zato zelo razburjene, ker imajo relativno najtežavnejše in najbolj nezdravo delo, tako da so po velikih naporih že popolnoma izmozgane. Zato prosijo, da se jim ne izboljša zgolj znatno plača, marveč da naj se jim zniža tudi delo. Delavke pri Princesas delajo že vse 20 do 30 let in še več časa, zato so še bolj užaljene. Delo naj se zniža, ker se ne dá primerjati z drugim delom v ligt oddelku. Prosi se, da naj se zniža delo vsem aufštekarcam na dan vsaj za 500 komadov.

Upravičeno naglašajo prejemalke, da se premalo ozira na njihovo stanje. Ne da bi imela stalno mesto, opravlja marsikatera prejemalka svojo službo več let, a ko postane stalna (bestimmt), mora čakati na tedensko plačo še pet let. Z ozirom na to se prosi:

a) da se uštejejo prejemalki vsa službena leta in

b) da se uvrste vse prejemalke v tedensko plačo;

c) tedenska plača naj se določi prejemalkom v oni višini, ki jo imajo prejemalke v dunajski c. kr. otakrinški tobačni tvornici.

Glede na moške delavstvo naglašamo, da se je odločno premalo izboljšalo osobito v skladalnici (Verpackung), pri »Gedinglohn«, pri cigaretnih strojih in v rezilnici. Občutno nizko je izboljšanje pri substitutih, ki morajo prijeti za vsako delo.

Delavstvo v gedingu naj se stabilizira, ako izvršuje na dan plačno delo. So slučaji, da so pri premestitvi zaslužili delavci mesečno 11 kron manj. Če preneha delo na geding in je

in jo posiplje na cesto, ko jih gonijo na delo. Rekel je:

»Samo molči, stavec, s seboj popeljem i tebe. Če me naznaniš, me natepo, a jaz se te zapomnim — ubijem te.«

Ko je Aksjonov slišal svojega zlodja, je iztrgal roko in rekel: »Uiti nimam za kaj in ubiti me ne moreš več, že davno si me ubil. Ali te bom naznanil, ali ne, — kakor Bog zapove moji duši.«

Ko so gnali drugi dan vojaki kaznjence na delo, so zapazili, da je Makar Semjonov stresel zemljo; začeli so preiskovati po ječi in našli luknjo. Načelnik je prišel v ječo in začel izpraševati vse po vrsti, kdo je kopal luknjo? Vsi so se delali nevedne. Oni, ki so vedeli, niso izdali Makara Semjonova, ker jim je bilo znano, da bi bil zato tepen skoro do smrti. Tedaj se je obrnil načelnik k Aksjonovu. Vedel je, da je bil Aksjonov pravičen človek, in je rekel:

»Starec, ti si odkritosrčen, povej mi pri Bogu, kdo je to storil?«

Makar Semjonov je stal, kot bi ne bilo nič, gledal načelnika in ni pazil na Aksjonova. Aksjonovu so se tresle roke in ustnice in dolgo ni mogel izpregovoriti besedice. Mislil je: »Če ga ne ovađim, zakaj mu odpustim, ko me je ugonobil? Naj plača moje muke! A če ga izdam —

delavec premeščen v dnevno plačo, naj obdrži tudi višino prejšnje plače.

Delo pri geding naj bo neomejeno. Pri večjem delu naj se ne pritegne takoj nova pomoč na moč. Pri premeščenjih naj se ozira pred vsem na službeno dobo.

Prosimo, da naj se ozira pri izboljšanju delavstva, ki ima že tedenske plače, bolj na službeno dobo prizadetih delavcev, kakor dozdej.

Letos je jubilejno leto Nj. Veličanstva cesarja. C. kr. tobačno delavstvo se je bo z veseljem spominjalo, ako se mu dovolijo osobito glavne prošnje glede na regulacijo plač in na regulacijo provizij, ki smo jih označili sub I. in sub II. naše prošnje.

Občni zbor Zveze avstrijskega krščanskega tobačnega delavstva se je vršil 5. in 6. t. m. na Dunaju. Iz tajnikovega poročila posnamemo, da se je ustanovilo leta 1907. pet novih krajevnih skupin in vstopilo na novo 1500 članov. Dohodki so znašali leta 1907. 33.470 K 76 h, stroški pa 26.050 K 13 h. Podpor je dala zveza 16.260 K 24 h, premoženje pa znaša 11.236 K 56 h. Občni zbor je sklenil, da se poviša članarina od 20 na 24 vin. tedensko. Nemško Zvezino ka jim kako se je delalo v teh šestih letih v glasilo bo izhajalo od 1. februarja nadalje dvakrat mesečno, za slovenske člane prične izhajati posebno slovensko glasilo enkrat mesečno. Uvedla se je tudi pogrebna podpora. Karenčna doba se je za nove člane raztegnila na eno leto.

Prejemalke so opravičeno ogorčene. Prošile so že v lanskim spomenici, da naj se odpravi čakanje petih let za tedensko plačo. Te dni se je pa pripetilo, da služi neka prejemalka že pet let kot prejemalka, a mora čakati še celih enajst mesecev ali pa še dalje časa, predno blagovoli uvrstiti naša slavna birokracija, ki se menda vedno ozira na kitajske zglede, v ono kategorijo, kateri pripada. Odločno protestiramo proti krivici in postopanju s starimi delavkami.

Z lastnimi močmi.

Prvi občni zbor K. S. Z. v Celovcu.

Kmečke zveze.

Pomembni dan za koroško Slovenstvo! Dne 12. t. m. so se zbrali odposlanci iz vseh koroških občin na občni zbor novoosnovane K. S. Z. za Koroško. Nadrobno ga ne moremo za beležiti toliko se je na njem izreklo misli in nasvetov. Glavno je bilo, da so možje pokazali vztrajno voljo in žilavost ter toliko samobitnega in samostojnega mišljenja, da je vspeh vseobsežne izobraževalne akcije na krščanskodemokratskem temelju na Koroškem že zdaj zagotovljen. Vsi so si bili v svesti velikih težav, toda vsi so tudi vedeli pokazati pot, kako jih premagati. Nobene napitninarske navdušenosti ni bilo, ampak trezna prevdarnost in samozavestno zaupanje v lastno moč. Bili so zbrani preprosti možje (po veliki večini laiki), ki nam jamčijo za premišljeno delo. Nekaj kratkega o zboru.

Predsednik dr. Ehrlich otvori zborovanje. Sprejme se predlog, da predavateljem iz osred-

gotovo ga natepejo. A kaj, če ga napačno sumničim! Ali mi bo morda laglje?»

Načelnik je vprašal še enkrat: »No, stavec, govori resnico, kdo je izkopal?«

Aksjonov je pogledal na Makara Semjonova in rekel: »Ne morem povedati, Vaše blagorodje! Bog mi ne veli povedati in jaz ne povem. Kar hočete, storite z menoj — oblast imate.«

Koliko se je trudil z njim načelnik! Aksjonov ni govoril nič več. Tako niso zvedeli, kdo je kopal.

Drugo noč je slišal Aksjonov, ko je legel na svojo posteljo in komaj zadremal, da je nekdo prišel k njemu in sedel k njegovim nogam. Pogledal je in v temi spoznal Makara. Aksjonov je rekel: »Kaj hočeš še od mene? Kaj delaš tu?«

Makar Semjonov je molčal. Aksjonov se je dvignil in rekel:

»Kaj hočeš? Pojdi! Sicer pokličem vojaka!«

Makar Semjonov se je nagnil prav blizu k Aksjonovu in zašepetal:

»Ivan Dimitrijevič, odpusti mi!«

Aksjonov je rekel: »Kaj naj ti odpustim?«

»Jaz sem ubil trgovca in ti podtaknil nožič. Hotel sem ubiti tudi tebe, pa je zašumelo na dvorišču: vtaknil sem ti nož v torbo in zlezal skozi okno vun.«

nje celovške zveze plačaj za stroške po polovici osrednja zveza, po polovici dotično okrajno društvo, kamor gre predavat. Šari iz Velikovca poudarja, da to ne bo težko, ker bo v kratkem v K. S. Z. zbranih gotovo 28 koroških društev. Omenjajo se kraji, kjer je potreba osnavljati nova društva: v Možicah in v Črni, kjer je močna socialna demokracija, v Pliberku, v Vogrčah in v Prevaljih. F. Terseglav (Ljubljana) nasvetuje, da naj se delo deli: osnujejo naj se nepolitična izobraževalna društva, združena v S. K. Z., strokovna delavska in predvsem politične »Kmečke zveze«, kot kmečke stanovske in gospodarskoizobraževalne organizacije. O tem se vname zelo živalna debata. Vsi so edini, da so »Kmečke zveze« po okrajih prepotrebne in zlasti zdaj odločilne važnosti za Koroško, izobraževalna društva K. S. Z. pa naj se ustanovijo, če mogoče, v vsaki občini. Konečno se sprejme predlog dr. Ehrlichov, da naj se pri prihodnjem občnem zboru Političnega društva z vso vnemo dela na to, da se ustanovijo »Kmečke zveze«. Nato se začne posvetovanje, kako urediti predavanja in kurze po izobraževalnih društvih. Poudarja se med drugim sledeče: Predavanja in kurzi naj se vrše po čisto določenem redu po vsej deželi. Gotova tvarina naj se v enem letu obdela. Največ važnosti treba polagati na gospodarska vprašanja po potrebah posameznih krajev, na socialna vprašanja, na ustavno zgodovino, socialni delokrog občin in na versko obrambo. Strokovne učitelje bode preskrbela tudi kranjska gospodarsko-zadružna organizacija. Dela naj se nato, da se bodo predavanja vršila vsak teden. Ko se osnuje v Celovcu osrednja knjižnica K. S. Z., bo moč posestrinske zveze oskrbovati s knjigami. Naposled se sklene naprositi osrednjo K. S. Z. v Ljubljani, da 1. pošlje koroški K. S. Z. izdelan načrt za predavanja v najkrajšem roku in 2. naj, dokler ni v Celovcu osnovana osrednja knjižnica, posojuje koroški posestrimi. Nato poroča dr. Ehrlich, kako vadi mladeniče v govorništvu. Nadalje naznanja, da se bodo vršili v kratkem socialni kurz (v Celovcu in Velikovcu) ter zadružni kurz. Kranjsko K. S. Z. se naprosi, da leta 1909. priredi svoj občni zbor na Koroškem, če pa tega ne, naj se v Šmihelu vrši veliko mladeniško zborovanje.

Zborovanje nas je preverilo, da je koroškemu Slovenstvu načelna ločitev duhov le v prid, ker je najboljša moči strnila skupaj v skupno sistematično delo. Treznomisleče ljudstvo se za stranpota njemu odtujenih duhov ne zmeni in bo svojo kulturno in gospodarsko organizacijo razvilo v smeri krščanske in demokratiške ideje. Ločitev duhov — tekmovalno duhov in to je znamenje življenja. Na čigar strani bo ljudstvo, ta si bo stekel zmago.

Shod strokovnega društva na Savi.

V nedeljo ob 4. popoldne je imelo svoj shod delavsko strokovno društvo delavstva »Kranjske industrijske družbe« na Savi pri Jesenicah. Zborovanje je vodil predsednik Weber, ki v daljšem govoru naglašala potrebo, da se delavci

Aksjonov je molčal in ni vedel, kaj naj odgovori. Makar Semjonov je padel na tla, poklonil se do zemlje in rekel:

»Ivan Dimitrijevič, odpusti mi, odpusti radi Boga. Naznanim se, da sem ubil trgovca in tebe oproste. Vrneš se domov.«

Aksjonov je rekel:

»Lahko ti govoriš: a kako jaz trpim, kam naj grem zdaj! Žena je umrla; otroci so pozabili name; nikamor ne morem.«

Makar Semjonov ni vstal od tal, bil je z glavo ob zemljo in govoril:

»Ivan Dimitrijevič, odpusti! Če bi me topli s knutom, bi mi bilo lažje, kakor da gledam sedaj nate. In ti si se me usmilil — nisi me cvadil. Odpusti mi, radi Krista! Odpusti mi, spokornemu lumpu!«

In je zajokal.

Ko je Aksjonov slišal, da Makar Semjonov joče, je zajokal sam in rekel: »Bog ti odpušča; morebiti sem stokrat slabši od tebe.«

In je nehal tožiti o domu in ni hotel nikoli iz zapora in je mislil samo na zadnjo uro.

Makar Semjonov ni poslušal Aksjonova in se je izdal za zločinca. Ko je Aksjonovu prišla določba, da naj se vrne, — je bil že mrtev.

oklenejo svoje strokovne organizacije in pristopajo konsumni organizaciji. Nato govori Moškerc o vzrokih draginje. Karteli in trusti so podražili industrialne proizvode. Vplivalo je to tako, da so se podražile vse stvari in tudi živila. V kartelih združeni podjetniki imajo velikanske dobičke. Delavske plače se ne povišajo v onem razmerju, kakor dobički podjetnikov. Preslabe delavske strokovne organizacije so temu vzrok. Žita in živine ne draži kmet, nekaj dobička osobito pri žitu imajo prekupci. Cene mesu določajo mesariji, ki določajo tudi sami cene živini. Veliko se zabavlja, ker imamo carino na žito in živino. Ogrska je vzrok tej carini. Oger ima malo industrije. Žive ga pridelki, ki jih pridelja na polju. Oger prodaja svoje poljske pridelke in živino v Avstrijo. Pri sklepanju pogodb z našo državo je gledala ogrska vlada na to, da je varovala koristi svojih kmetovalcev. Če trezno računamo, moramo reči, da je z računom ob pogodbi delavstvo lahko zadovoljno. Naj bi se ne bila sklenila pogodba, bi bili vpeljali med obema državama polovicama carinsko mejo. Ogrski trg bi preplavile inozemske industrijske trdnice s svojim blagom. Za našo industrijo bi bil ogrski trg izgubljen. Posledica: Ubila bi bila avstrijska industrija, padle bi delavske plače, na tisoče delavcev in delavk bi bilo ostalo brez dela in služke. Neprimerno bi poskočile cene živilom, ker bi seveda naša država pobirala carino od ogrskih poljedelskih pridelkov. Po nagodbi ostane naši industriji ogrski trg zagotovljen. Shod je sklenil z ozirom na draginjo sledečo petico:

Vedno rastoča draginja živil in življenjskih potrebščin povzroča med delavstvom veliko skrb za obstanek. Delavske plače se v razmerju draginji nikakor ne izboljšujejo, vsled tega se nahaja delavstvo v čimdalje večji življenjski skrbi.

Ker so vzroki draginje iskati izključno v oderuški špekulaciji z življenjskimi potrebščinami, osobito na žitni borzi, pri neurejeni živinski trgovini, nedopustnem prekupovanju živil in v neomejeni svobodi stavljenja cen kruhu in mesu posameznikov in korupciji, je nujno, da vlada in državni zbor delujeta na to, da se vsaka špekulacija in oderuštvo z živili zakonito zabrani.

Zakonito naj se pospeši in uredi naravnostna trgovina med pridelovalci in porabljavci (producenti in konsumenti) v kolikor je to največ mogoče.

Podržavijo naj se premogovniki, da se s tem omeji draginja premoga.

Znižajo naj se previsoke carinske postavke na nekatere inozemske potrebščine, kakor olje, svinjska mast itd.

Občno zborovanje »Katoliškega delavskega društva na Jesenicah«.

Ob obilni udeležbi je imelo »Katoliško delavsko društvo na Jesenicah« 12. t. m. zvečer svoje občno zborovanje v »Delavskem domu«, ki ga je vodil podpredsednik Krivc. Velika dvorana novega »Delavskega doma« je bila popolnoma zasedena. Iz obširnega poročila tajnika g. Čuka posnamemo: Društvo se je preselilo lani iz starih prostorov pri Markotu v nov lasten dom. Danes imamo v novem »Delavskem domu« že drugi občni zbor. Ob lanskem naše desetletnici, dne 25. avgusta, se je vršil pri nas tudi občni zbor S. K. S. Z. Nad 2000 gostov z 29 zastavami je prihitelo na Jesenice. Društveni odbor je imel preteklo leto 17 sej. Lepa acetinova luč, nova galerija, pripravniki stoli, krasne kulise, skratka vse, kar vidimo v dvorani, kaže, da odbor ni spal, ampak delal. Društvo je skrbelo v prvi vrsti za pouk. Vsako nedeljo, kadar ni bilo veselice, razven poletnih mesecev, je bilo redno predavanje. Poleg domačih predavateljev so predavali tudi gg. Luka Smolnikar, dr. J. E. Krek, Ivan Podlesnik iz Ljubljane in Matija Mrak, župnik v Boh. Bel. Župnik Zabukovec je učil ob ponedeljkih fante in može govorništvu, organist Savinšek pa ob sredah petje. V drugi vrsti je skrbelo društvo za zabavo s predstavami in podobnimi veseljami. Ob začetku leta 1907. je priredilo štiri dramske predstave v starih prostorih. V novem domu pa se je pričelo s predstavami šele jeseni, ko je bil dovršen oder, na Mali Šmaren, 8. sept. Do novega leta se je vprizorilo šest dramskih predstav, Cecilijin in Miklavžev večer. Društveni orkester je pod vodstvom g. Kogej

redno sviral pri vseh predstavah od svoje ustanovitve. Tamburaši so pod spretnim vodstvom g. Repinca zlasti nastopali ob društvenih večerih. Ravno tako je pomagal pevski zbor pri vseh veseljah. Dne 6. okt. je pohitelo k Gospe Sveti na Koroško, udeležilo se z zastavo desetletnice društva v Trzinu in Mengšu, pa blagoslovljena zastava v Idriji in Bohinju. Na lanskem občnem zboru se je ustanovil telovadni odsek. Dne 2. junija se je začela redna telovadba, ki je od takrat vsako nedeljo in četrtek. Razven rednih ur se telovadi tudi ob ponedeljkih dopoldne, ob torkih in petkih zvečer. Vsak četrtek je od 8. do 1. ure telovadba za naraščaj. Sej je imel odbor telovadcev 10. Naši telovadci so se udeležili 26. majnika prve javne telovadbe S. K. S. Z. telovadcev v Ljubljani, dne 25. avgusta so naši telovadci prvič javno nastopili doma v družbi s telovadci iz Ljubljane in Št. Vida, dne 16. nov. se je udeležilo 13 telovadcev ustanovnega občnega zbora zveze telovadnih odsekov v Ljubljani. Telovadcev je 42 rednih; 52 vseh. — Ženski oddelek se je ustanovil dne 6. oktobra m. l. Predaval je ob ustanovitvi Luka Smolnikar. Ob koncu leta 1907. je štel odsek 164 članic. Pri svojih večerih se uče članice plesti nogovice, kvačkati, zaznamovati perilo, robce, likati in šivati belo perilo. O gospodinjskih in drugih ženskam potrebnih stvareh je predaval ob sredah članicam župnik Zabukovec. Petje je poučeval ob ponedeljkih in sredah zvečer kapelan Kogej. Ženski odbor je imel tri seje. Ob večeru ženskega odseka na Sv. Štefana večer je prvič nastopil ženski pevski zbor. — Iz poročila blaginika Vidmarja posnamemo, da je imelo društvo minulo leto 2709 K 78 h dohodkov in 2664 K 48 h stroškov. Koncem leta je imelo društvo naloženega denarja 138 K 9 h. Za novi »Delavski dom« si je izposodilo društvo 27.625 K 17 h, obresti znašajo na leto od te svote 1243 K 12 h. Med drugimi je dobil stavbeni podjetnik M. Regovec za zidanje »Delavskega doma« 21.464 K 25 h. Telovadno orodje je stalo 696 K 35 h.

Tajnikovo in blaginikovo poročilo se je vzelo na znanje brez debate. — Pripomnimo: Z ustanovitvijo ženskega in telovadnega odseka je društvo prestopilo v drugo desetletje svojega uspešnega delovanja za jeseniško delavstvo. Izpopolnjeno je zdaj tako, kakor to zahteva naš moderni čas, ki ne izključuje ženske od javnega delovanja. Želimo mnogo uspeha vrlo delujočemu »Katoliškemu delavskemu društvu na Jesenicah«, tej trdnjavi slovenskega krščansko-socialnega jeseniškega delavstva!

Shod v Celju.

V Celju je priredilo društvo delavcev cinkarne v Gaberjih v nedeljo, 12. t. m., ob 3. popoldne javen shod, katerega se je udeležilo do 70 delavcev iz Celja in okolice. V skoro dvehurnem govoru je dr. Korošec razpravljal in razjasnjeval dosedanje in bodoče delo v državnem zboru, tikajočega se najbolj delavcev. Govoru so pričujoči z zanimanjem sledili in po govoru g. poslanca tudi o raznih zadevah povpraševali.

Občni zbor izobraževalnega društva v Vodmatu v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 19. t. m. ob 10. uri dopoldne v gostilniških prostorih g. Jeleniča (pri Majarončku). Društveniki, udeležite se ga v obilnem številu.

Ceneno potovanje v Belokrajino in v Dalmacijo, katero si privoščijo vsak naš somišljenik in vsaka naša somišljenica, bo dne 2. februarja. To potovanje bo veljalo za osebo samo 1 K — potruditi se bo treba ob pol 8. uri zvečer samo v hotel »Union«, kjer na »Svečnico« priredi pevsko društvo »Ljubljana« velikansko maskarado pod naslovom »Otvoritev belokranjske železnice«. Opozarjamo vse somišljenike in somišljenice na to velezabavno prireditve, pri kateri bo svirala tudi vojaška godba in pri kateri bo iz celega sveta občudovanja vrednih mask. Preskrbljeno je za izvrstno zabavo in ceneno pijačo. Na »Svečnico« pojdemo porajat na to veliko predpustno zabavo v »Union«, h kateri Vas pevsko društvo »Ljubljana« vljudo vabi.

Ljubljana. V torek — javno predavanje! Prihodnji torek predava v »Slovenski krščanski socialni zvezi« g. katehet Janko Mlakar, znani poznavalec krasnih naših planin. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer. Vsi k predavanju! Tuji izrazi in pojmi.)*

Trbovlje. Tomesečno zborovanje bo 19. t. m. pri g. Pustu. 23. t. m. se vršijo nadomestne

volitve v kmečki skupini za celjski volivni okraj. Voli vsak, kdor plača 8 K davka. Kot prijatelji Slov. kmečke zveze bomo oddali glasovnice, na katere bomo prej napisali: Alojzij Terglav, kmet v Št. Petru. Liberalci volijo nekoga nemškutarja, Linhartovega kompanjona. Želimo jim: Dober tek!

Socialnega tečaja v Gorici se je udeleževalo pred tednom nad 200 mož in mladeničev. Predavali so dr. Krek, dr. Breclj, dr. Dermastia, kurat Abram, stolni vikar Vuga, dr. Srebrnič, dr. Capuder in urednik Kremžar. — Predavanje se je končalo s sijajnim komercem v dvorani hotela »Central«. Navzoči so bili državni poslanci dr. Krek, dr. Gregorčič in Fon. Vršilo se je več napitnic. V imenu kranjskih udeležencev se je zahvalil Božič iz Budanj goriški krščansko-socialni zvezi za prireditve tega tečaja. — Goriška liberalna klepetulja »Soča« se silno togoti nad sijajno uspelim tečajem. Pravi, da ni bilo 200 udeležencev, temveč polovica manj, in potem zaničljivo pristavlja: »In kakšni ljudje!« Naši možje naj si dobro zapomnijo to zaničevanje liberalcev in pri prihodnjih deželnozborskih volitvah naj jim pokažejo, kakšni ljudje so.

V Preski priredi izobraževalno in delavsko društvo shod v nedeljo, dne 19. t. m. Ob enem pa ima izobraževalno društvo svoj peti redni občni zbor, in z ozirom na to najnujnejše vabimo na shod vse, zlasti pa člane izobraževalnega društva in njega odbornike, kajti dolžnost vsakega člana društva je, da se posebno občnega zbora gotovo udeleži in da so društveniki polnoštevilno navzoči, ko se vrši pregled društvenega delovanja v pretečenem letu in se voli novi odbor ter se vkrepa vse potrebno za razvoj društva. Zatorej v nedeljo, dne 19. t. m. vsi v Presko, zlasti pa vi mladeniči in možje, pridite gotovo v oblinem številu!

Odbor izobraževalnega društva v Preski.

Zadružni tečaj v Mariboru je bil zelo dobro obiskan. Udeležilo se ga je 54 mož in mladeničev iz vseh spodnještajerskih okrajev. — Shod je otvoril državni poslanec in predsednik »Zadružne zveze« v Ljubljani, dr. Krek, z znamenitim govorom. Tečaj sta vodila gg. Pušenjak in Pelc. K otvoritvi tečaja sta prišla tudi državna poslanca dr. Korošec in Pišek.

Med brati in sestrami.

Idrija. Socialno-demokratske kobilce. Cenjeni čitatelj! Gotovo se čudiš temu čudnemu naslovu. Spoznal pa boš iz naslednjega, da je popolnoma umesten. Večkrat se bere, da so razni kraji jutrovske dežele bili deloma ali popolnoma opustošeni od kobilc. Pomilovanja vredno dotično prebivalstvo! Kaj ne? Toda, žalibog! Tudi v naše kraje, v naše, od sveta ločeno mesto, se je pritepla neka vrsta kobilc. Barve so rdeče. Strupene in požrešne so pa bolj kakor jutrovske. Imenujejo jih: socialne demokrate. Zapodile so se te kobilce tudi na našo bratovsko skladnico ter jo prav pridno »rubkajo«, kakor nam dopis o »špehu« v »Naši Moči« dokazujejo. Toda k stvari! Odkar so socialni demokrati v odboru bratovske skladnice, smo že brezštevilnokrat opazili, oziroma tudi občutili, kako strankarsko in naravnost rečemo, krivično se delijo podpore bolnikom iz bolniške blagajne. Razun osem nadutih socialnih demokratov, sede v tem odboru tudi štirje rudniški uradniki. Oni ne poznajo delavstva osebno, torej ne morejo tako natančno kontrolirati predlogov socialnih demokratov. Njim ne zamerimo. Poleg drugih kričečih krivic naj bo tu navedena ena novejših. Meseca novembra pr. l. je bil pri delu poškodovan rudar Jakob Kavčič. Zdravnik mu je konstatiral lahko poškodbo. Ko je imenovanemu rudarju potekel 20. dan bolniškega stanja, je dobil avizo, da mora takoj nastopiti službo. Ko bi bil namreč čez 20 dni v bolniškem stanju, bi morala poškodba biti težkim spoznana in rudniško vodstvo bi bilo imelo znane sitnosti. Toda Kavčič je ubogal in šel v službo. Ker pa poškodba ni bila lahka, je bil po preteku treh šihitov zopet primoran stopiti v bolniški stan. Bil je zopet 14 dni doma; toraj vsega skupaj vsled poškodbe 34 dni. Ta mož je vložil z ozirom na navedena dejstva prošnjo na bolniško blagajno za podporo. Omenjeno pa bodi, da je imenovani delavec nasprotnik rdečih kobilc. In kaj se je zgodilo? Ti rdeči oholeži in tatovi delavskih pravic, so mu milostno dovolili celih 9, reci šest kronc. Ko je bil pa rdeči M. Filipič vsled poškodbe samo okrog dvajset dni izven službe, so mu pa dali 10 K. Z ozirom na to čudno razmerje je eden tova-

rišev vprašal odbornika Simona Moravca, zakaj da se je tako strankarsko postopalo s Kavčičem. Ta praznoglavi ošabnež se je blagovolil naslednje izraziti: »Ako se ti kakemu naprepostavljenemu uradniku zameriš, ti nasprotuje, kjer ti more; ravnotako je pri nas. Kavčič nam ni všeč, zato mu ne damo več.« Cenjeni tovariši! Omenjeni slučaj in še mnogo drugih, nam jasno dokazuje, kam bi dovedle te »rdeče kobilce« delavstvo, ako bi imele še več vpliva in moči. Zato drugi mesec noben delavec ne daj pri deželnozborski volitvi svojega glasu rdečim tiranom. Gospoda rudniška nadsvetnika pa prosimo, da kot predsednik bratovske skladnice ovzdržijo sklep teh Kristanovih mamelukov ter nakaže Kavčiču višjo podporo. Obenem pa prosimo one gg. uradnike, ki so pri seji navzoči, da v bodoče pri podelitvi bolniških podpor malo bolj pazijo na te »rdeče gospode«, da se ne bodo napram nerdečemu delavstvu take nepostavnosti godile. — Krščansko-socialno delavstvo idrijsko.

Idrija. V soboto zvečer t. j. dne 11. t. m. je sklicalo »Katoliško politično društvo javni shod, na katerem je imel glavni govor naš bivši dež. poslanec dekan Arko. Povedal je, kaj in kako se je delalo v teh šestih letih v dež. zboru. Seveda Kristan je spravil na shod vse svoje pijance skupaj, da so delali nemir. Med take se je pomešal tudi naš občinski tajnik, in ugovarjal med govorom Arkotovim, dokler ga ni eden naših mož opozoril, da naj molči, da se lahko potem oglasi k besedi. Da je spravil Kristan vse pijance na ta shod, je dokaz, ko je neki sodrug navzoče sodruginje onesnažil, posebno se je odlikoval z delanjem nemira neki falirani mesar, ko je med Arkotovim govorom razsajal, so se mu soc. demokratje smejali. Revež je bil seveda toliko pijan, da ni vedel, kdo ima govor in je razsajal tudi med Kristanovim govorom, in takrat so ga sodrugji ven vrgli. Vse kar je naš g. dekan govoril, je Kristan zavijal ter tajil s svojimi navadnimi lažmi. Najbolj ga je speklo, ko mu je Arko povedal, da je zasluga njegova in Vogelnikova, da ni šla Kristanova čipkarska zadruga v zrak. Posebno je tajil Kristan, da ni v njegovem listu »Naprej« pisano, da so se vse stranke zvezale v drž. zboru proti soc. dem. poslancem. S takim človekom potem ni govoriti, tako taje popolnoma brezpametni ljudje, med katere spada tudi on, kajti v listu »Naprej« št. 20 z dne 18. oktobra 1907 stran 6, posnamemo: »Državni zbor na Dunaju se je 16. oktobra t. l. sešel. Kako bo deloval — to je vprašanje, ki ga ni lahko rešiti. Eno je gotovo: vse stranke so se zvezale proti soc. demokratom, ki imajo edino dobro voljo storiti kaj poštenega za delavsko ljudstvo.« Kristan je tudi omenil, da je zasluga solidarnosti delavcev, da so dobili letos nekaj priboljška pri svoji plači, komaj je pa čakal, da bi se kdo izrazil, da je zasluga tudi njegova, ali ni ga bilo takega izraza. K besedi se je oglašil tudi neki veleučeni špehmaster bratovske skladnice, občinstvo je čakalo, kdaj bo dal odgovor na dopise v »Naši Moči« glede špeha Bratovske skladnice, ali o tem ni znil besedice, je vse drugo čenčal. Oglašil se je tudi veleučeni sodrug g. Štraus, pa ni družega povedal, kako je bilo pri izpraševanju, ko se je ženil. Da soc. demokrate resnica v oči bode, je dokaz, ko se je oglašil rudar Kaučič k besedi, so začeli razgrajati, da ni bilo mogoče govoriti. Shod je trajal do pol 12. ure ponoči.

Bistrica v Rožu. Tretji mesec obstoji naša strokovna organizacija in že imamo belježiti uspehe. Dokler smo bili poprej popolnoma razdvojeni in nezaupni do eden drugega, vlada zdaj med nami sloga in edinost. Upamo, da ne bo delavca med nami, ki bi to edinost hotel rušiti, ker naš težko izkušeni delavec dobro vé, kam privede nespametni prepir. Nam je znan izrek: Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima. Nad polovico delavcev je že združenih v strokovnem društvu in to je moč, katero mora upoštevati tovarna. Zato pa delavci na delo, pripelji še vsak svojega tovariša v naše društvo. Le tedaj bomo zamogli reči, da je naša organizacija popolna, ko bomo vsi brez izjeme združeni. Pa tudi na shode, katere prirejamo, pridno prihajajte, pripeljite šeboj tudi vaše mladoletne sinove delavce, tukaj se vam ne bodo spridili, ampak slišali mnogo koristnih nauk, ki njim bodo pozneje v življenju dobrodošli. Izobrazba je vsakemu potrebna, osobito pa delavcu, ki živi iz roke v usta in se mora boriti vedno za svoj obstanek. Ravno mladina pa je, na katero stavimo naše upanje. Mladi delavci naši sokoli, pridite v naš krog, in skrbite za svojo izobrazbo; vsak nauk, ki ga

boste slišali na shodih, vam bo dobrodošel, ker mnogo bojev vas še čaka v življenju. Skrbite, da bo vsak izmed vas naročen na »Našo Moč«!

Bistrica v Rožu. Za tukajšnjo tovarno menda Bog ni ustvaril nedelje, ker sicer bi ne morali delavci vsako nedeljo zvečer na delo. Ubogi delavec trpin, ki dela od zore do mraka skozi leto in dan od mladosti v starost, pa niti toliko prostosti nima, da bi se en dan v tednu brez skrbi v krogu svoje družine veselil. Kako pa se že glasi tisti paragraf za nedeljski počitek?

Tržič. Skoraj bi mislili, da Tržič spi, ker ni niti enega dopisa več za brati v našem listu. a motili smo se, ker tržiška organizacija, kakor previdimo, dela z vsemi močmi ne da bi se šopirila po časopisih z vsakim najmanjšim delom, in tako tudi prav, da se takrat pokaže svetu, ko je že kaj dela izvršenega, ne pa samo v besedi. Strokovno podporno društvo čevljarjev priredi v nedeljo dne 19. januarja 1908 svojo predpusno veselico, katera je v zvezi s srečolovom in krasnimi dobitki, ker je pa čisti dobiček namenjen bolniški podpori blagajni gori omenjenega društva, se predplačila s polno hvaležnostjo sprejemajo. Pri tej veselici svira društvena godba na lok, katera je v kratkem času se že prav dobro izvežbala ter zasluži pohvalo. K tej veselici vabi se slavno občinstvo najvljudneje. — Kakor se je že omenilo v »Slovincu«, da namerava l. tržiško delavsko konsumno društvo ustanoviti svojo podružnico v Križah pri Tržiču, se je v ta namen sklical v nedeljo dne 12. januarja t. l. ustanovni shod po § 2. Tega shoda se je udeležilo lepo število kriških faranov kmetov in obrtnikov; tudi iz vseh sosednjih vasij so prihiteli možje, da se udeležijo tega zaupnega posvetovanja. Po večernicah smo se sešli v prostore tukajšnjega društva ter otvoril g. F. Perko ta shod s pozdravom na vse navzoče ter razložil pomen tega zborovanja, nakar dá besedo g. Ivanu Papov, predsedniku Konsumnega društva iz Tržiča, kateri v poldrugi ura trajajočem govoru razloži natančno pravila konsumnega društva in kako naj se ustanovi podružnica v Križah. Z velikim navdušenjem so odobraval možje vse nasvete in obljubili, da hočemo delavci in kmetje vsi kot eden nastopiti proti tistim, kateri nimajo srca ne za prvega in ne za zadnjega, ter gledajo samo na to, da bi sami živeli, drugi kaj mar, ako tudi takoj poginejo. Izvolil se je tudi pripravljalni odbor, kateri sestoji iz šestih mož, katerim bije tudi srce za svoje sobrate tripe ti so: Za Žigano vas A. Škerjanec, za Sebenje Franc Hauptman, Senično Ambrož Škerjanec, za Križe pa Franc Perko, Jožef Sitar in Jernej Oblak. Ti možje bodo s sporazumom tržiškega odbora delali, da se stvar prej ko mogoče izvrši. Na to se ta shod z velikim aplavzom zaključil. — Katoliško društvo sv. Jožefa je priredilo na Kraljevo igro »Sprava na sveti večer«. Res velepomembna vsebina te igre je privabila veliko število občinstva, kateri izrekamo zahvalo. Pripravlja se že druga igra, na katero že sedaj opozarjamo slavno občinstvo, da jim bo ta igra v veliko zabavo.

Zagorje ob Savi. Marsikdo na deželi in v mestu obsoja delavce, da nimajo nikdar dovolj visoke plače, ko mora kupovati dragi premog, da si v hudem mrazu ogreje svoje otrple ude. Pa moti se! To gre vse v nenasitne židovske žepe. Gosp. Pič, vodja našega rudnika vihti nad njimi akordni bič, kakor nekdanji graščinski valpet nad svojimi tlačani. Če boš dal v 24. urah 25 huntov premoga iz jame, imaš 75 vin. od hunta. Če boš dal 27 huntov je 78 vin., 29 huntov 80 vin., 31 huntov 82 vin., 33 huntov 85 vin. itd. Prvotni akord je ravno isti, kakor je bil takrat, ko se je dobil hunt premoga za 10 kron. Samo to je razlika, kdor več zmore, ta več zasluži. Kdor pa omaga, nastopi novodobna Čobalova ljubezen, ki pravi: Če ne moreš, pa crkni. Zdaj pa stane hunt premoga 16 kron. Delavci imajo pa ta dobiček, da morajo prerano v pokoj, če ne naravnost v grob. Kdor pa pogosto boleha, je pa zaničevan, in vedno na najslabših in najtežavnejših krajih. Bled in izmozgan se vrača delavec iz dela. Posta'a vedno bolj nezadovoljen, spi je frakelj žganja, svet se mu zdi lepši in zopet dalje trpi in molči. To je tudi večina vzrok, da nimajo samostalnih misli. Čobal se pa ponaša (in naravnost rečeno, norčuje iz vas), kaj je socialna demokracija vse dosegla. Delavci, ker se bliža ravno čas občnega zbora delavskega konsumnega društva, pri katerem vam hoče zopet nekaj procentov odtegniti. Pri-

veščite mu to srečo, naj še on okusi sad zboljšanja z delom. Da se ne bode v vašem konsumu redila ta podgana, katera se za vašim hrbtom posmehuje in brati z vašimi pijavkami. Ki potiskajo pravico v luknjo, krivica pa se greje na soncu. Združimo se v našem res delavskem strokovnem društvu v bratski ljubezni, podajmo si roke; društvo kaže v svojem kratkem obstanku prav lep vspeh.

Prometna zveza.

Žalostne pritožbe se čujejo sedaj od železničarjev na ljubljanskem južnem kolodvoru. Letos so dobili delavci v skladiščih in čuvaji nad 100 K manj takozvanega akorda, dasiravno se je zgodilo letos mnogo manj nesreč kot druga leta. Kdo je kriv teh žalostnih tožb? Vsi pravijo, da upokojeni Gutmann, ki si je s tem, da je delavcem utrgal akord, hotel postaviti v srcih delavstva trajen spomenik. Pa je žalosten ta spomenik in delavstvo ga kolne.

Pravila »Prometne zveze« se že predstavljajo v slovenščino in bo v kratkem zveza svojim članom lahko z njimi postregla. Tako bo ustrezno vsestranski želji vrlih slovenskih članov »Prometne zveze«.

Volčja Draga. Pretečeno nedeljo se je vršil pri nas shod železničarjev, na katerem je govoril drž. poslanec Gostinčar »o potrebi dobre organizacije železničarjev«. Shod je bil našim razmeram dobro obiskan. Pri nas so razmere železniških delavcev zelo slabe. Kolodvorski uslužbenci dobe po 2 K 20 vin. dnevno, na progi pa nimajo nobenega stalnega delavnika. Ako je deževno vreme, se delavcem odtrguje plača. Delavec, ki dela ob lepem vremenu proti celodnevni plači, dobi plače v času dežja le za oni dnevni čas, ki je na progi delal. Ob stalnem slabem vremenu pa nima nobenega zaslužka. Te razmere so za delodajalca precej nedostojne, za delavce pa skrajno škodljive. Vsak kmetovalec plača svoje delavce celodnevno, le državna železnica tega ne stori. Pač dela kot kaki napol falirani branjevec. Po shodu se je priglasilo nekaj novih članov k »Prometni zvezi«.

PRAVILA PRAVOVARSTVENEGA IN PODPORNEGA DRUŠTVA »PROMETNA ZVEZA«.

(Dalje.)

§ 10. Uprava društva.

Društvo upravljajo sledeči faktorji:

1. Društveno vodstvo,
2. Podružnice,
3. Plačilnice in nabiralnice,
4. Občni zbor,
5. Nadzorstvo,
7. Društveni uradniki.
6. Razsodišče,

§ 11. Društveno vodstvo. (Centrala.)

Društveno vodstvo tvori najmanj 32 članov, ki bivajo v kraju društvenega sedeža in sestoji iz

predsednika,
dveh namestnikov,
zapisnikarja,
dveh namestnikov,
blagajnika,
dveh namestnikov,
knjižničarja,
dveh namestnikov,
dvanaest odbornikov in
osem namestnikov.

Društveno vodstvo voli glavni občni zbor. Izstopivši iz odbora so lahko zopet voljeni. Vodstveni člani vodijo svoj posel kot častni posel brezplačno. Plača se daje le društvenim uradnikom.

Predsednik, ali če je ta zadržan, prvi ali drugi njegov namestnik, zastopa društvo na zunaj, po vodstvenem sklepu sklicuje in vodi društvene seje in shode ter izvršuje po najboljši volji in vesti vse sklepe društvenega vodstva, podpisuje skupno s tajnikom vse društvene listine in dopise, denarne zadeve pa podpisuje skupno z blagajnikom.

Tajnik, ali če je ta zadržan, njegov namestnik, izvršuje in podpisuje vse društvene zadeve in listine razun v denarnih zadevah in vodi zapisnik vseh odborovih sej in shodov.

Blagajnik ali njegov namestnik, sprejema društveni denar in izplačuje po predsednikovem nakazilu društvene stroške; vknjižuje društvene premoženjske izpremembe in podpisuje sku-

pno s predsednikom vse denarne listine. Shranjuje skupno s predsednikom društveno blagajno.

Knjižničar izposoja v vodstvenem navodilu in knjižničnem redu društvene knjige, jih sprejema zopet nazaj in skrbi za red v knjižnici.

Društveno vodstvo je sklepčno, ako je navzočih poleg predsednika (podpredsednika) vsaj še osem vodstvenih članov. Za vsak veljaven sklep je potrebna navadna večina. Pri enakosti glasov je predlog odklonjen. Društveno vodstvo urejuje vse društvene agende, ki ne spadajo v delokrog občnega zbora ali podružničnih načelnikov. Predvsem določa društveno vodstvo popolnoma samostojno sprejem članov in nastavljanje društvenih uradnikov. Za časa seje na Dunaju odsotni vodstveni člani lahko pismeno votirajo.

V društvu se lahko osnujejo sekcije za posamezne službene kategorije, ki se specielno posvetujejo o službenih zadevah raznih kategorij in svoje sklepe izročajo društvu vodstvu. Društveno vodstvo določa poslovni red, ki velja tudi za podružnice.

Okno v svet.

Več Slovencev prišlo ob življenje v Monongah rudniku. Iz Amerike je prišlo poročilo: Rudniška nesreča v Monongah je zahtevala več življenj Slovencev in Hrvatov. Imena slovenskih ponesrečencev, ki so dosedaj znana, so: Anton Divjak, Miha Darkota, Jakob Kovač, Juri Šimko, Miha Muštra, Andrej Ajdovic, Miha Kršič, Ivan Danko, Josip Janko, Anton Prospeh, Andrej Martin, Stanko Urban, Jožef Kovač, France Kralj, Štefan Ignaček, Miha Hamoš, Miha Bric, Juri Polonček in Juri Polak. Poročilo pravi, da je mrtvih 200 Slovencev, vendar verjetno to ni, ker zamenjajo Poljake ali druge slovanske narode s Slovenci. Zagotovljeno pa je, da so goriimenovani Slovenci prišli ob življenje. Koliko je še mrtvih Slovencev, se ne vé, ker so mrtveci še v rudniku in jih niso spravili še na dan. Pač grozna nesreča, ki je žadela naše rojake v Monongah.

Goljufije francoskih svobodomislecev. — Francoski svobodomisleci, ki so imeli nalogo ugrabiti, oziroma iztirjati cerkveno premoženje, so dobili osem milijonov predujema, da to izvrše. Vladi so povrnilo le en milijon, vseh drugih sedem se je pa prijel njihovega žepa. Vsega skupaj manjka baje nad deset milijonov frankov, o katerih se ne vé, kam so izginili. — Tako se zopet kaže resnica, da si s cerkvenim denarjem še nobena država ni opomogla, ker prej skopni v žepih posameznikov, predno ga država sploh vidi.

Delavsko zavarovanje. Industrijski svet se je soglasno izrekel, da je potrebno zavarovanje za starost in onemoglost. Sklenili so, da se morajo zavarovati domači delavci, za slučaj bolezni tudičasni delavci; oproste pa se zavarovanja taki, ki služijo letno vsaj 3600 kron. Zavarovati bi se morali tudi poljedelski in gozdni delavci; toda za te bi veljala nekoliko drugačna pravila. Zavarovanje bi oskrbovale sedanje zavarovalnice za nezgode po gotovih krahjih. Za slučaj nezgod morajo biti zavarovani tudi 14 let stari mladoletni delavci.

Žele tudi, da bi bili zavarovani mali obrtniki in mali kmetje glede na starost in onemoglost.

Mesto Dunaj je 10. t. m. sklenilo najeti 360 milijonov kron posojila, ne da bi ljudstvo radi tega imelo več davkov.

Stoinpetdeset tisoč delavcev brez dela. 96 odstotkov angleških predilnic je sklenilo, da 25. t. m. odpuste svoje delavce. Delo jim odpovedo osem dni prej. Na ta način pride ob delo 150.000 delavcev.

Krščansko-socialni delavski list s 100.000 naročniki. »Westdeutsche Arbeiter-Zeitung« izhaja deseto leto. Lepo je, ker je število listovih naročnikov naraslo ob tej priliki na 100.000. Takega števila mi ne bomo nikdar dosegli, a bi ga tudi ne nemški naši delavski somišljeniki, ako bi prav na vsakem shodu ne priporočali in agitirali za svoj list.

Tuji izrazi in pojmi*)

Amendement (franc.; izgovori: amadmá) pomeni dobesedno: Poprava. Rabi se v parlamentarnem življenju in v tem slučaju pomeni

* S tem otvarjamo stalno rubriko, ki bo zelo poučna za naše ljudstvo. (Opomba uredn.)

izpreminjevalni predlog k kakemu zakonskemu predlogu. Izpreminjevalni predlog navadno stremi za tem, da se iz predlaganega zakonskega načrta izpusti kaka beseda, oziroma stavek, ali pa dodá. K izpreminjevalnemu predlogu se lahko zopet predlaga izpreminjevalno; tak predlog se imenuje pod-amendement. Najprej se glasuje o pod-amendementu, potem o amendementu, končno o celotnem popravljenem (amendiranem) zakonskem načrtu.

Abdikacija (lat.) pomeni: Odložitev kake službe, po navadi pa se ta izraz rabi o vladarjih, ki se odpovedó prestolu (abdicirajo). V sedanjih monarhijah se vladar odpove prestolu brezpogojno, to se pravi, ne sme staviti gotovih pogojev ali pa za svojo odpoved zahtevati kakšne koncesije.

Abdu 'l Hamid je ime sedanjemu turškemu sultanu. Vlada od 31. avgusta 1876.

Abessinija: Pogorska država v severovzhodni Afriki južno od Egipta. Ima 540.000 km². Najvišja gora je Dašan (4620 m), največje jezero pa Tana-jezero. Precejšnja je živinoreja (koze, dolgorogo govedo, ovce, kamele, konji, mule). Prebivavstva je samo 4 milijone (7 ljudi na 1 km²) in pripada trem rodovom: Galla, Agau (praprebivavci) in Danakil. Abesinci so srednje rasti, 156/160 cm visoki, rmen, temno ali rdečkastorjave barve, z naprejstrlečimi usti, velikimi očmi, ostro brado in lepotačenim telesom. Premožnejši živijo v mnogoženstvu, deklice se navadno v starosti 10 let od staršev za nekaj tolarjev prodajo ženinu. Zakon se zelo lahko razdruži in se tudi ne sklepa slovesno. Duševna izobrazba je majhna, brati znajo skoro samo duhovniki. Poljedelstvo in živinoreja se zelo preprosto gojita. Industrije in trgovine ni dosti: izvažajo se kava, vosek, kože, zlato in slonova kost. Za denar služijo avstrijski Marije-Terezijški tolarji, ki se kujejo v Parizu. Vera je zelo čudna, sestoji namreč iz mešanice razkolnega (jakobitskega) krščanstva, judovstva, turštva in poganstva. Glavarja cerkve posvečuje razkolni koptiški patriarh v Aleksandriji, ta glavar ima veliko politično moč. Imajo posvetno in redovniško duhovščino. Vladavina je absolutno cesarstvo, cesar se imenuje neguš. Glavno mesto je Addis Abeba. Po Abesiniji so posegli Italijani, pa jih je že cesar Ivan II. pri Dogali-ju 26. januarja 1887 potolkel, sedanji cesar Ras Menelik pa je Italijane pod generalom Baratieri potolkel v bitki pri Adui 1. marca 1896. Italijani so morali v miru pri Addis Abebi 26. oktobra 1896 priznati neodvisnost Abesinije. Italijani so ustanovili svojo kolonijo Erytrejo na jugozahodni obali rdečega morja. Upravlja jo poseben guverner (zdaj de Martini). Italijani imenujejo to celo ozemlje, nad katerim imajo varstvo, *Benadir*. L. 1907. se je glede na ta ozemlja sklenila pogodba med Italijo, Angleško in Francosko, ki imajo okoli Abesinije svoje kolonije. — Grb abesinskega cesarstva je lev z žezlom v parkljah.

Apostazija (gršk.) pomeni odpad od krščanstva, oziroma cerkve. Apostat pomeni odpadnika. Navadno se rabi sedaj ta beseda za duhovnike, oziroma redovnike-opadnike. Taka apostata sta v našem času n. pr. Charbonell na Francoskem in grof Hoensbroeck na Nemškem, bivši jezuit, ki je zdaj eden najhujših hujskačev proti veri in spisavec mnogih protiverskih knjižur.

Abjudicirati (lat.) se pravi potom sodniškega pravoreka (sodbe) izjaviti, da kdo nima pravice do te ali one stvari. *Abjudikacija* pomeni torej nepripoznanje.

Abolitionisti so se na Angleškem, kjer rabijo to po latinskem sestavljeno besedo v obliki *Abolitionists* (izgovori: äbolišönists), imenovali oni ljudje, ki so sploh nasprotovali kaki obstoječi naredbi ali postavi; v združenih severo-ameriških državah so se imenovali abolitionisti tisti plemeniti možje, ki so delali na odpravo suženjstva. Zdaj se imenuje na Angleškem gibanje proti prostituciji tudi abolitionistiško gibanje.

Absolutizem (lat.) pomeni neodvisnost vladarske moči od privoljenja in sodelovanja podložnikov. Absolutizem je torej samodržstvo, vladavina, kjer ima vladar neomejeno moč. V Evropi sta absolutni državi le Turčija in dejansko tudi še Rusija, kajti vzlic osnove parlamenta (*dume*), se slejkoprej vladavina izrečno proglašá za samodržstvo.

Akcent (lat.) = naglas. *Akcentuirati* = naglasiti, naglašati. (Dalje prihodnjič.)

„Naša moč“

izhaja vsak petek.
Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:
za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 8 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. petit vrsta, 2 krat 7 v. petit
vrsta, 3 krat 5 v. petit vrsta.

Uredništvo in upravnništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 2.

Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.

Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Delavke in delavci pozor!

Najcenejše

dežnike in solnčnike
domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti

Josip Vidmar

v Ljubljani

Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.

Prešernove ulice št. 4.

Popravila točno in ceno.

Vedno sveže blago!

A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo 19.

priporoča svojo

veliko zalogo izgotov-
ljenih oblek za dame,
gospode, dečke in de-
klince po najnižji ceni.

Solidna postrežba!

Ustnov-
ljeno let
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja

na par

Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice šte. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri **najnovejše blago**

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Poltniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
za neshljive potovati naj se obrnejo
na
Simona Kmetelca
v Ljubljani, Korošarske ulice 26.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene